

A gyűjtőt célja Lehotay Ferenc varbói parasztköltő még fellelhető kéziratos anyagának begyűjtése, valamint a rá vonatkozó emléktárgy és általános népköltészet gyűjtés. Azonkívül a környező valvákban versíró parasztságra vonatkozó anyag gyűjtése és általános néprajzi tájékozódás.

Varbón már májusban begyűjtöttem Lehotay kéziratainak többségét, de egy füzet darabot még sikerült találni. Őt a faluban és környéken mindenki ismerte, és verseit is sokan olvasták. Füzetében megőrizte egy "tudós asszony" levelet, aki a tulvilágon lévő halottakkal érintkezett és annak kezével írt. Ez az asszony bizonyos Diógyőrben lakó Tóthné a faluban több asszonynak, így özv. Üveges Lászlónénak, Üveges Pálnénak és Szternainénak is írt. Szternainé tagadja ezt. Mások szerint Parasznyán, Radostyánban és a környező falukban mindenütt ismerik, Kondón a múlt ősszel járt, Pócsika Páléknál, ahol a nevezett lábizületeit akarta meggyógyítani. Az állatok bajára is ír receptet, többnyire fűveket. Ma már nem szívesen ír, mert a veje nem engedi. Ezenkívül ismernek egy putnoki "tudós asszonyt" mindkét faluban, ez azonban a halottakról beszélget. Ugyanilyen asszonnyal jósoltattak néhány évvel ezelőtt Görömbölyön. Miskolcon az Avaskon egy Kovácsné nevű asszony beszélt a halottakról. Varbón Üveges László kb. 26 éves, jelenlegi berentei művezető írt néhány évvel ezelőtt verseket, ezek azonban inkább műköltők, a népköltészetrel semmi kapcsolatban nincsenek. Varbón is ismerték a kondói lakos kb. 1936-ban meghalt Tózsér József ácsmestert, aki szintén írt verseket, kb. 4 vastag füzet volt, többszáz verssel. Ezeket a füzeteket ma már nem lehet megtalálni mert kölcsönadták olvasni és nem került vissza. Egyik versét, a Kondón agyonlőtt Tóth Páliról szóló históriát állítólag ki is nyomatta és ezt a vásárokon is árulták. Kondón a falu minden tagjáról volt egy négysoros kis versikéje s ezeket ma is sokan fejből tudják. Írt ezeken kívül a parasznyai ismerőséről és minden a faluban végbement eseményről, így temetésről, lakodalomról, stb.

Jelenleg Kiss Kálmán 59 éves ácsmester, aki Tózsér segédje volt ír verseket, s mintegy 60 verse maradt meg kéziratosban. A legtöbb belőle névnapra köszöntő, de tavaly hozzáfogott élettörténetének a leírásához, melyből kb. 30 vsz. van kész.

Mindkét faluban gazdag hagyományanyag található lakodalmaikra, Kondóról 5 különféle vőfélykönyvet gyűjtöttem be. Itt a református temető fejein lévő versek is az öregek szerint régebben Tózsér írta. A falu lakosai többnyire kétlakiak, a közeli Haricza bányában dolgoznak.

Állítólag Sajóképolnán Szilágyi Lajos ír még verseket.

Miskolc, 1957. február 7.

/Bodgál Ferenc/

Tudósasszonyról

Diósgyőrben Tóthné irt a halottakról. Szternainé, özv. Üveges Jánosné iratot vele.

Spiritiszta ez az asszony, ez a Tóthné, ezek imádkoznak, olvasnak, csak valami eltérés van.

Egyszer beszéltem egy baptista emberral oszt kérdeztem, hogy merre van a baptista temető. Ő meg elkezdte a beszédet, hogy ő meg spiritiszta. Ő minden nap gyón, meg mindennap áldozik. "Tessék elhinni, mikor imádkozunk milyen sok bűnös lelkek előjönnek. Egyszer megjelent egy baptista és mondta, hogy ő súlyos bünt követett el, mert nem szabad lett volna neki prédikálni."

Otthon imádkoznak ezek oszt hallják azt a nagy rivást. Van olyan lélek, hogy nem tud szóhoz jutni, csak sir, ri. Egyszer oszt megszólal a lélek, hogy én csak ezt a bünt követtem el.

Görömbölyi tudósasszony:

Görömbölyön van egy asszony, én 18 éves koromban mentem el, az olyan igazat mondott. Az olyan, hogy az elalszik és hortyogott mellettünk. "gy másik leánycimboraival mentem el.

A templom előtt lakik. Oszt mikor jöttem be a kapun majd hogy ki nem lökött. "Hát nem tudják, hogy most vasárnap van és én nem tudtam a misén nyugodni, mert a lelkek nem hagytak, hogy itt vannak."

Ott tanakodtunk, oszt egy rézreg öreg ember volt az ura. Az mondta: Tessék csak maradni, hátha magához tér.

No és akarják egymás beszédét hallgatni? Gyűjjenek be. -Hát egymásra néztünk és mondtuk, hogy akarjuk.

Na osztén elkezdett beszélni. Egy éves halott volt már a nagyapám. Első háboruba elhajtották forspontba őket, 15 vagy meg is halt. Ő jelent meg először. Nagyapámnak volt öt lábtörése.

-Itt jön egy öregember, mi je ez magának? -Mondottam neki, hogy a nagyapám. Mert ő nevetet fel engem. -Aztmondja, hogy az öregembernek 3 lábtörése volt, de nem abban halt meg, megfázott. Azt is megmondta, hogy sok törvényes levél fog a házukhoz jönni. Megjelent az apám, az édesanyám. Elmondotta, hogy milyen ruha volt rajtuk. De mondták, hogy többet ne háborgassam őket, mert ők nagyon boldogok.

Elaludt minden halottnak és utána felébredt és azután beszélt. Nem kért az senkitől semmit, de pénzt adtunk neki. Letettük az asztalra, fel se vette.

Putnoki tudósasszony:

Putnokon van olyan asszony, aki irt. Szabó Margit biztosan tudja, ő vót már többször.

Tóth Lászlóné kb. 60 é.

Tóthnéről:

Tóthné irt, de már nem ir. Én édesanyámnak irt leveleket és ő hiszett benne a másvilágról. Mert szegény Gyenes Ferencről /első férje/ irt neki levelet.

A levelet meglettem, két hónap mulva elástuk a hantjába, mert azt hatta hogy tegyük, két levél volt.

Ő olvasgatta. Pont tizenkét esztendője, mikor irt a jó anyámnak. Ő orvos is, a "doktor ur" ir neki a másvilágról, hogy mit írjon.

Az én anyám hat évig volt világtalan és akkor elmentek Tóthnéhoz és akkor ő megmondta, hogy nem fogja a fényes napot látni. Ez a Tóthné megmondta, hogy hat év elteltével fognak olyanok jönni mint a sáskák. Kerítés nem volt előttük. Hát jött a háboru.

Meghalt az ura, és akkor előtte írta meg, hogy koporsó jön a házhoz.

Nem aludt, nem kérdezett semmit oda se nézett, csak irt. Mikor ő irt, másnap vagy harmadnap nagyon kifáradt.

Ő aztmondta/ első férj/ nyugodjak meg, mert ő nagyon szerti, hogy férjhezmen tem, mert két lányt hagyott hátra, Erzsit meg Emmi és pártfogásba vette.

Elmentek ők Görömbölytapolcára és ottan összetalálkoztak a bibliások. Tóthné református volt.

Gy: Bodgál Ferenc

HERMAN OTTÓ
MÚZEUM
MISKOLC

Mácsi Gézané 22 é és anyj

Tudósasszonyról

Varbó, Borsod megye
1957 febr. 5.

Hogyan irt Tóthné?

Tóthné először imádkozott. Csak magában imádkozott. Mikor irt még velünk is is beszélgetett, nem nézte a papirt, csak huzta a kezét a papiron.

Volt úgy, hogy meg se jelent a halott, akkor nem is irt, mert ünnepkor nem irt, azt mondta, hogy ünnepre készülnek a halottak.

Először felolvasta, azután odaadta a pairt. Tényleg olyan gyorsan irt.

Ezelőtt 6 évvel voltam és mondotta, hogy nem tud irni, nagyon haragudott, mondta, hogy a veji nem engedi.

Irt ez orvosságot is, jószágnak is, embernek is. Még azt is megtudta irni, hogy Szternai koma katona volt, cukrot hoz haza és mennyit hoz.

A temető mellett /Diósgyőrben/ a Mária fészületnél lakik. A vejit meg kell kérdezni.

Ide 10-15 levelet irt a mamának. Irt az első uráról. Mindig így kezdte: "Isten nevében jöttem kedves feleségem." -ha a feleségéről érdeklődött.

Annyit mondott: -ha fiatal, gyorsan ir, ha öreg akkor lassabban. Sokszor

Mondta: -de nagy ember ez, igen erősen megfogja a kezemet.

Hogyan gyógyít?

A győri "doktor bácsit" idézték fel és ő irt orvosságot. Növényeket irkált. Irkált ő rendes orvosságot is.

Mikor nekünk az ökrünk elég beteg volt azt irta: "Dicsértessék a Jézus Krisztus. És testvérem ilyen és ilyen teát /kakukfű teát, diófalevelet/ főzzél." És az ökör jobban is lett tőle, pedig már az állatorvos is le vette a kezét róla, hogy le kell vágni.

Édesanyámnak is irt a lábára. Ugyanogy irt mint a halottaknak.

Meghalt egy orvos és ők azt idézték fel.

Nem kérdezi a nevét és a nevét aláírja. Sokan kerestették az urukat, hogy meghalt a harctéren, de nem irt, akkor nem találni, nem irt.

A Tóthné irását nem lehetett elolvasni. Egy öregasszony volt a faluban, a fordította le és irta le. Pap Károlyné volt. /Lásd: a mellékelt levelet/

Nem is lehetett csak 7 hét után menni kérdezni, mert addig nem jelenkik meg a halott, mert a lélek bolyong.

Üveges Andrásné 33 éves

A putnoki halottlátó asszonyról:

A putnoki halottlátó asszony nem ir, csak beszél. 26 éves volt két évvel ezelőtt. Oda is nejezen jutunk el, mert a rendőrök lezárnak.

Ő ugy mondta, hogy még nem kezdett lélekbe, meg volt terítve, viselte a töviskoszorut és csorgott róla a vér. Ő aludt. Osz 14 éves korátul mondta neki hogy ő tud.

Elmentünk és mondta, hogy ő elvégzi a házimunkát és aztán beszélt. Ezért őt lecsukták és az ura ugy váltogatta ki. És mikor elkezdte nekem a beszédet keresztet vetett magára és mondta, hogy itt jön egy öreg ósz asszony az Ur mellől, ez nagyon vallásos asszony.

Nekem ugy mondta, ahogy meghalt. Jön itt egy 28 éves halott. 29 évét a földbe töltötte, gyönyörű szép fekete ruha van rajta, gesztenyebarna haja van. Azóta nem is láttalak, köszönöm azt a tenger könnyet, azt a tenger koszorut. Kedves feleségem nem örülök én annak a sírkőnek, inkább költsed az egyetlen lányodra. Mert ez csak földi hiúság, ennek a halott nem örül.

Utána is imádkozott. Nagyon tiszta lélek, nagyon jótavaló ember.

Gy: Bodgál Ferenc

Üveges Andrásné 33 éves.

"Tudósasszony"

Varbó, 1957 febr. 5.

Borsod megye

Isten nevében jöttem kedves feleségem. Régen volt hogy élőszóval beszéltem veled de, úgy ved e pár sort mintha élőszóval szólnék hozzád én nagyon megpihentem. már is az égiek már teljesen ismeretekek előtem. Nagyon szép és jó it az élet és történetesen sokat számít itt nekem az élet, legyen ~~szíved~~ lelkedben a megnyugvás, legyen hited és türelemel várd aszt a pikanatot hogy találkozni fogunk. En nagyon megszenvetem. de megtaláltam a vigaszt és tovább élek. Isten kegyelméből. Áldjon meg a jó Isten és tarts meg emlékedben Isten veled Zsuzsó. Ferencz.

Isten nevében jöttem hozzád kedves feleségem Olyan süjos sors vár az emberiségre hogy retentő Meg ne félemlitsen az Ur beneteket. Nem akarok nektek keserűséget szerezni vele hogy nehéz élet kérdés lesz vagyis várható de a mint a lélek levezekli a bünt és megpihen. úgy ad majd az Ur Jézus kegyelmet vagy ő fog megsegíteni Nagy legyen hitetek én tudom hogy meg kel ismerni mindenkinek az Ur Jézust. Résen legyetek a házat ne hagyjátok őrizetlenül mert olyan felbohlotk életre van kilátás. Kedves feleségem tudod min mentem keresztül, bizony nehéz keresztül a megigazulásón. Tudod, hogy legnagyobb örömem hogy Ferencz magamal van, így ő segít hogy egéséged erőd legyen öröké, mig itt kell a földön leni. Igen kérlek a gyermekel együtt, hogy imátkozzatok és igyekezetek hogy semibe ne érezétek a háboru nehézségét Adjon az Isten nektek (majd ha) erőt egéséget Isten veletek majd ha találkoznak öröminap lesz számunkra mert adig a boldog lelkek közé számláltatunk és legyen a te sorsotok könnyű Isten veletek.

l., áthuzva

Megjegyzés:

A fenti levelet egy tudósasszony "spiritiszta" írta, Tóthné, Diósgyőrben kb. 1938-39-ben. Minthogy azonban az irását nem tudták elolvasni, egy öregasszony -Pap Károlyné- ismerte ezt az irást és másolta le. Ez annak betűszerinti másolata. Eredetiye Varbón Mácsi Gézné Anyja tulajdonában.

Parasztköltők
/Tózsér József/

Ez Urnak házából mielőtt távoznám
Fohászom bocsájtom irántad jó atyám.
Ó édes istenem, halld meg gyenge szómat,
Áldd meg szüleimet, kedves tanítómat.
Áldd meg az egyháznak minden rendű tagját,
Kik vizsgatételünk már végighallgatták.

Most tehozzád szólok én kedvestanítóm,
A tudományokba vezérlő oktatóm
Ki bele oltottad gyermeki szívémbé
Hogy higgyek, reméljek, bízzak az Istenbe.

Háládatlan volnék, ha mostan előtted
Buccusvétel nélkül válnék el tőled
Buccuszavaimmal bocsánatot kérek,
Miód az életnek, pályálya lépek;

Ó bocsásd meg, ha ellened vétkeztem
Hat év hosszú sörén rosszat cselekedtem,
Hü fáradságodért ó mit adjak érte,
Buzgó hálám legyen jutalmadnak bére.

Most pedig buccuszó jó kívánsággal
E szépen halmozom reád szavaimat
A lelki és testi jók osztogatója
Részeltessen Téged mindenféle jóba.

Vigyézzon tereád, szerelmeseidre,
Jó hitves társodra és gyermekeidre.
Sok számos éveki terjedjen éltetek
Legyen állandóan jó egészségetek.

Hogyha vész sujtana bánatos percekbe
Vigasztaljon a hit, a remény, a szeretet.
Élj boldog napokat családod körébe
Szép hivatalodba az Isten segítjen.

Es ha majd eléred azt a boldog időt
Te is vizsgázni fogsz a főbíró előtt
Ugy találjod az Ur, mint jó és hiv szolgát,
Örökségül nyerd el Isten szép országát.

Virág ékesítse egykoron majd sírod,
Ha az erényeknek örökségét bírod.
Ó édes Istenem, add meg mándezeket,
Tiszta szívből kérem, most már Isten veled.

Hozzátok fordulok iskolás társaim
Akikkel töltöttem tanuló éveim
Szívem nem engedi, hogy buccuszó nélkül
Válják el tőletek olyan büntetlenül.

Kikkel megosztottam az élet örömét
Együtt tanulgattuk a kiadott lelkét
Én már közületek mostan már távozom
De még az életbe sokszor találkozom

Kik az iskolába még tovább is jártok
Az urnak áldását kérem titektől.
Légyetk szorgalmas tanuló gyerekek
Az Isten áldása maradjon veletek.

Hozzád fordulok most tisztelendő uram,
Ki a nyájai közt mindenkor ébren van.
Azon óhajom szállt hű pásztorom felé
Fogadjon be engem a nyájai közé.

Az Urnak mezejém én is hagy legeljek
Egyedül magamba hogy ne szédelégjek.
Mennyei áldásád ott áramla reája
Ezt kívánja szivből a kis báránkája.

Egyházunk minden rendü-rangu tagja
Maradjon rajtatok az Isten áldása
Kik nem sajnáltátok tőlünk az unalmat,
Végighallgattátok a mi szavainkat.

Ha gyengén feleltünk, kérünk engedelmet,
Nézzétek el hiven mi gyengességünket
Véssétek a ti gondos szivetekbe,
Hogy gyenge hajtásnak kevés a termése.

Most pedig mielőtt innett távoznátok
Az Urnak áldását kérem tireátok.

Üveges Fálné, Tóth Emilia
35 éves.

Megjegyzés:

Tózsér József kondói lakos ács és bodnár mester sok verset irt füzeteibe,
valamint ismerősei számára. Ezeket a verseket kézzől kézre adták és így a
környező községekben is sokat ismernek belőlük. Összehasonlítva Lehotayval
azt tartják, hogy csendesebb ember volt, bár ő is sok hivatalos alkalomra
irt verseket nem szeretett úgy szerepelni mint Lehotay.

Népmese töredék:

Egy lánynak volt egy szeretője és kergette oszt beszaladt a halottasházba és
akkor mondta:

Kelj fel hold, nyiss ajtót,
Egy eleven meg egy holt
Hogy nem fél egy házba.

A lánynak mondta.

Kb. 10 éves korában hallotta:
Mácsi Éváné 22 éves

Találós kérdés:

Egy katona megyen végig az utcán, aztkérdezi egy kislánytól: -Hány éves vagy
te kislány? Aztmondja, hogy én vagyok annyi amennyi, anyám ecccerannyi, az
apám öt évvel idősebb és hárman vagyunk 100 évesek.

Megfejtése:

A kislány 19, anyja 38, apja 43 éves.

Mesét tud még állítólag Kotle Árpád az Ujtelepen, valamint ifj. Üveges Sán-
dor 34 éves bányász.

Lucanap:

Lucanapkor almába harapnak és karácsonyig rágják. Karácsony
reggelén kimennek és amilyen nevűvel találkoznak, olyan nevű veszi el.

Dienes Lajos 70 é. nyugdíjas bá-
nyász.

"Lucaszéket csinálnak. Mindennap koppantanak benne karácsonyestig. Karácsony
este a templomba viszik és ráülnek és aki boszorkány a faluba mind megtudják.

Gy: Bodgál Ferenc

Tóth Lászlóné 60 éves

Az ő verséit nem lehetett megtanulni, mert ha elkezdte egy óráig, vagy kettő-ig mondta. Ha két-három ember állt össze, ő mindig verseket adott.

Ő a képviselőket is felkösztötte, meg irt nekik levelet. Ő mindig ott volt mindig verselt. Egyszer mikor bíró voltam lefogott, hogy üljek már le mutatott egy óriási verseket irt füzetet.

Soha sem felejttem el egy verset az apóra ő írta. Nem tudom csak a végét:

Társával hűn dolgozott
Családjáért fémadozott,
Mikor békén álmodozva
Éltét a bűn kioltotta.
Mégis ez a szörnyű végzet
Élete így vetett véget.

A felesége szenvedett érte 15 évet, oszt az apósa ütötte agyon. /ifj Kocsis Pál, kit a felesége agyonvágott...c. Lehotay füzetében megtalálható balladára céloznak itt B.F./

Ismerek a Szabó Paliról a balladát /Radostyánba csütörtökön mi történt?/. A veji lőtte agyon. Az utcán lőtte agyon. Az anyám testvérbátyjának az ura volt az. Egy rosszerkölcös ember volt, megérdemlette.

Tóth László 60 é és felesége

Lehotaytól kaptam egy verset névnapomra 1948 körül. Leírta egy papírra és én ezt meg elküldtem Tildynek meg Rákosinak:

Tisztelt Elvtárs!
A demokrácia éltesse!
Családjával együtt csendes békességben
Távol maradjanak tőle minden buk és bajok,
Vigyék el aztat a Sajóba a habok,
Hogy sok névnapot éljen egészségbe
A demokráciában csendes békességben
Hogyha pedig eljön az utolsó órája
Legyen az magyar földben örökös lakása.

Dienes Lajos 70 éves
nyugdíjas bányász

Az én anyámnak is vers volt írva a fejfájára:

Itt nyugszik egy megért gabonafő
Ki testét fedi e temető
Mehalt 42 éves korában
Sirassa hű neje Tóth Zsuzsánna.
Itt hattál két árvát, özvegy feleséged,
Vár magadhoz férjem míg majd hozzád megyek.

Aki a guzsalyokat csinálta a vén Gserépi, azt költötte, vagy Dienes András. Mert ha halott van, mindig őt hívják fejfát csinálni.

Az adatközlő bátyja Üveges László 26 éves berentei művezető is irt néhány évvel ezelőtt verseket, mikor Miskolcon kollégiumban lakott. Ezeknek a verseknek semmi közük nincs a népköltészethez, többnyire szerelmes versek. Az egyik füzetének címe: "Emlék Versek 1946-1946". Ebben 100 számozott vers van 1946 júliusi kelettel az utolsó. A "Dalaim" című füzetben 1946-1947 évből szintén 100 számozott vers van. Ezenkívül van még egy füzet, amiben 22 vers van. Azonkívül több vers van különféle papírokon. Mind ezek a versek az adatközlőnél megtalálhatók.

Tózsér József kondói ácsmester verse:

Mikor bucsuztam az iskolától a református templomban volt a vizsga. Én mondtam el ezt a verset, mindenki sirt.

1934-ben szavaltam. Egy másik radostyáni kislánynak irta, aztán nekem adta. A faluban mások is mondják, hogy szavalták ezt a verset és mindenki szerint Tózsér írta/

Kérdések az abauj-zempléni néprajzi atlaszhoz.
Összeállította a Debreceni Egyetemi Népri. Int.

Varbó, 1957 febr. 5.

1. Szombaton a polgári és egyházi esküvő, régebben szerdán.
2. Régebben és ma is többnyire májusban,
2. Karácsonykor sütnek bélest, mákost dióst, töltenek káposztát, ezt eszik.
Bobajkát nagypénteken.
3. Hallottam, hogy Szent Dávid hegedül a vonójával a holdban.
4. Szombat este nem szabad fonni, mert kigyó gyön ki a guzsalyon. Nem szabad szöszet sem a guzsalyon hagyni, mert kigyó nő benne.
Karácsony és ujév között nem motolálunk, mert megkergül a csirke, disznó, aprólék.
5. A hét bármelyik napján lehet vetni.
6. Ha idegen viszi el a tejet, akkor sót vetnek bele. Vagy ha hidon, vizem megy keresztül, akkor megrontják.
Este nem adják ki.
7. Egymankós kasza van, neve: kaszakocs
8. Kaszára csapófát tesznek.
Csak szénához nem kell, gabohaneműekhez használják.
9. Tizennyolc kéve egy kereszt.
A legalsó kéve neve "fenék kive", vagy "alsópap", a legfelső "pap"
Két vagy több kereszt behordva kazal.
10. Karót nem használnak a kévekötéshez, nem is ismerik.
11. Szénatartó abarát nem ismerik.
12. Szénát csak a földön szárítják lekaszállva. mást nem ismernek.
13. Fa borona volt, trapéz alakú.
14. Vízfordórudat egyes helyeken használnak, de nevét nem tudják.
15. Ez a szekérforma ismeretlen.
16. Sulyokkal mosnak a pataokban.
17. Téglalapalaku, szépen diszítve.
A mosópad négy lábú "szék"
Először a lapjával, azután az élével ütik a ruhát.
17. 21-23 tojást raknak általában.
Holdtöltekor nem jó rakni, mert akkor nem kel ki.
Nagypéntek után, mikor a nyáját eresztik haz, akkor kell ültetni.
18. A bakiszekért nem ismerik.
19. Függebölcsőt nem használnak. a rendes bölcsőnek talpa gömbölyű, 4 lába van.

Gyűjtötte: Bodgál Ferenc

Tóth László földműves
kb. 60 é.

HERMAN OTTO
MÚZEUM
MISKOLC

Varbó, 1957, febr. 5.
Borsod megye

Szkások, hiedelem

Tehenrontás:

A tehenet megrontásuk. Forgácsot szednek össze, meg szénát és odaadják a marhának. Megfejik a tehenet a boszorkányok. Egyszer a milyenek is annyira volt. Egy öregasszony komendálta, hágy új vászondarabon gyöjjenek a kúszb-ön keresztül és mindennap vágjam a vásznat és elgyün aki megrontotta. El is jött, oszt rokon asszony volt, megharagudott. Kúszbön ültem keresztül és sarlóhegyével vagdaltam. Aki jön, ne szóljak neki. Én nem is szóltam, csak nevettem.

Garabonciás:

Van itten egy mályinkai ember, kódul oszt azmondja, ne kívánjuk, hogy ő imádkozzon, hogy milyen ítélet jöjjön a házra, ahol nem adnak. A multkor is volt nagy szélvész meg vigar és mondta, hogy ő bocsájtotta. De mi meg csak nevezzük.

Lakodalomról:

Cigányzenészeket a lakziba többnyire Parasznyárról hoznak.

A keresztanya ruhát, koszorút, paplant vesz a menyasszonynak. A menyasszony öltöny ruhát, 2 ineket, 2 lábravalót vesz, a vőlegény aranyláncot.

Kézfogó:

Kézfogó ma már nincs, csak megváltják a jegyet. Régebben kis skatulyába be- rakták a jegyet és gyűrűt és veressel adták át. Kérdezték a menyasszonytól:

-Minek örüsz a vőlegénynek, vagy a gyűrűnek?

A lány és fiu cimboráit nyoszolyóasszonyt, nyoszolyólányt hívtak. Volt cigány, három cigány húzta reggelig. Főztek csigalevest. Sütöttek, főztek, mint lakziba. Mikor vége van, akkor a akat kijelölt vőfélynak felszólítja a menyasszonyt, utána a vőlegény elviszi.

A lánynak a keresztapja a kiadónásznagy, a fiunak a keresztapja a kérő- násznagy.

Ételek, kása:

Már nincs kása, mert a tejbekásába só t hánytak a fiatalok, tán öt éve, hogy felhagytak vele. Inkább töltöttkaposzta van.

Csütörtök este csinálják a csigát, eddig péntek este csinálták. Még az- este főztük is ki. Nagy sütőtekenőbe öntötték, leöntötték libaszirral, hogy ne álljon össze. Alig egy éve van csütörtökön a csigacsinálás.

Szakácsnőnek a szomszédot, keresztanyát, rokonokat hívták meg.

Tóth László kb 60 éves földműv.

Tózsér Józsefről: (Kondó)

Már akkor írkált, mikor én nem voltam itt. 1908-ban írt. Írt a paraszto- kul, mindenkiről, ki hogy viselkedett. Még a parasznyai népről is. Sokan oszt kérték a faluba olvasgatni, oszt odamaradt. Volt neki sok könyve.

Ugy volt az, ha lefekeüdt este, amit gondolt felkelt éjszaka és leírta. Ujságot járatott, kétféle is volt. Még Amerikából is járatott egy darabig. Ha a szülőbe kiment kapálni, pihenés helyébe ott is írt. Ott volt neki egy asztala és papírja. Én haragudtam érte, mondtam neki; ne megálljon, ha meg- hal bevetem a kemencébe. De nem vetettem, hanem elhurvolták a faluba olvas- ni. Egy parasznyai embernek is járt a fia iskolába Miskolcon és az bevitte- te. Hát vissza nem adta az ember. Remenyik /Merényi/ Lajos, az erdőhivatal- nál volt.

Tintával írt. Négy osztálya lehetett. Ifj. Kocsis Pál, kit a felesége agyonvágott, arról is volt írva. Az elsőhöz hasonlított /Ld: Ballada!/, de hosszabb volt. Voltak benne énekek, halottaknak való.

Egy darabig ült, így tett és azután ment papírért és írt.

Egy nagy Károli bibliában vannak az alanti családtörténeti adatok: Tózsér József Kondó, 1857 október 20. Anyja: Tóth Borbála, Kondó, 1859 nov. 18. Elhalt 1926 ápr 10. Egybekelés 1882 jan 2. Szűcs Sámuel lelkész által.

Gyermekei: László, szül: 1882 szept 21, bakjegy alatt, Julia, Zsuzsa Klára, -"- 1884 nov. 16, rákjegy alatt József, de maradt meg.

GY: Bodgál.

Balogh Imréné 44 éves, Kondó.